

NORCEM AS SEMENTFABRIKK DALEN
Postboks 38
3991 BREVIK

Saksbehandler, innvalgstelefon
Pernille Bechmann, 33372310

Tillatelse til mudring, utfylling og peling ved Breviksterminalen, gbnr. 75/120 og 75/121 i Porsgrunn kommune

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren gir Norcem AS Sementfabrikk Dalen tillatelse, etter forurensningsregelverket, til å mudre inntil 2 400 m² sjøbunn med et masseuttak på inntil 3 050 m³, fylle ut inntil 2 300 m³ over et areal på 1 300 m² og pele 11 peler ved Breviksterminalen, gbnr. 75/120 og 75/121 i Porsgrunn kommune.

Vedtaket er hjemlet i forurensningsloven §§ 11 og 16 og forurensningsforskriften § 22-6.

Tillatelsen gis på vilkår angitt i eget vedlegg, og er gyldig i to år fra dags dato.

Frister

- Varsle oppstart minimum en uke før arbeidene starter.
- Rapportere om utført arbeid innen seks uker etter at tiltaket omfattes av tillatelsen er fullført.

Vedtak om gebyr

Norcem AS Sementfabrikk Dalen skal betale et gebyr på kr 37 400 (sats 6) for Statsforvalterens behandling av søknaden om tillatelse. Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4.

Søknaden

Norcem Brevik søkte 02.12.2022 (søknadsskjema oppdatert 09.12.2022) om tillatelse etter forurensningsregelverket til å mudre 2 400 m² sjøbunn med et masseuttak på 3 050 m³ og å fylle ut 2 300 m³ masse innenfor et areal på 1 300 m² ved Breviksterminalen, gbnr. 75/120 og 75/121 i Porsgrunnkommune. I tillegg skal det peles 11 peler.

Formålet med tiltakene er å bygge om to kaier (Roro syd og Roro nord) for å tilrettelegge for utskipping av CO₂ etter fangst ved Norcem Brevik. Mudringen skal fjerne masser som kan bidra til ustabilitet i erosjonsskråningen, samt øke seglingsdypet i et mindre areal sør på Roro syd. Dypet på

mudringsstedet ønskes økt fra 0-9 meter til 0-11 meter. Arbeidet ønskes utført med grabbmudring fra skip og/eller fra land avhengig av entreprenør ønsker. Mudret masse skal leveres til lovlig avfallsanlegg. Etter mudring skal det fylles ut med grove steinmasser for erosjonssikring. Arbeidet utføres med gravemaskin fra land eller lekter. Pelene skal rammes til fast fjell hvor løsmassene fortrenses. Ved behov skal det bores en kjerne for strekkforankring og/ eller låsing av pel. Boremassen samles opp og leveres til godkjent deponi. Det er planlagt bruk av siltgardin og tiltakshaver beskriver det som vanskelig å overvåke turbiditet fra tiltaket på grunn av skipstrafikk i området.

Tiltakshaver har søkt om å gjennomføre arbeid i sjø også i perioden 15. mai til 15. september fordi disse arbeidene må gjøres før andre arbeider på kaikonstruksjonen kan starte. Prosessutstyr som skal monteres på kaia ankommer Brevik i september og da må kaia være ferdig for å ikke forårsake forsinkelser i hele prosjektet.

Sjøbunnen i tiltaksområdet har blitt analysert for miljøgifter ved fire stasjoner, og resultatene viser konsentrasjoner av dioksiner tilsvarende tilstandsklasse IV («dårlig») jf. klassifiseringssystem for sediment (M-608 | 2016 «Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota»).

I Miljødirektoratets Naturbase (kart.naturbase.no) fremkommer det at omsøkte tiltak ikke vil berøre registrerte naturtyper. Søker har kartlagt sjøbunnen i fire transekter i tiltaksområdet ved bruk av undervannsdroner. Undersøkelsen viste OSPARs naturtype «sjøfjær og gravende megafauna» ved Roro nord fra ca. 20 m og dypere.

Uttalelser fra andre instanser

Porsgrunn kommune ga, i vedtak datert 25.11.2022, tillatelse etter plan- og bygningsloven til nye kaikonstruksjoner for CO₂-lasting. Søknaden til kommunen inkluderte mudring, utfylling (erosjonssikring) og peling.

Forhåndsvarsling og offentlig høring

Søknaden ble forhåndsvarslet til sakens parter og andre berørte, samt lagt ut til offentlig høring ved annonse i Porsgrunns dagblad (PD), Varden og Telemarksavisa (TA) og lagt ut på Statsforvalterens nettsider, jf. §§ 36-6 til 36-8 i forurensningsforskriften. Høringsfristen var 18.01.2023.

Vi mottok fire uttalelser, fra Norsk Maritimt Museum, Fiskeridirektoratet, Folkeaksjonen Redd Eidangerfjorden og Aasold Ekelund.

Norsk Maritimt Museum har ingen merknader i saken utover det som følger av meldeplikt ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidet, jf. kulturminneloven §§ 8 og 14.

Fiskeridirektoratet skriver at det er fiskefelt for passive redskap som garn like utenfor tiltaksområdet og at det kan utøves generelt yrkes- og fritidsfiske i det nære farvannet. Fiskeridirektoratet vurderer mudring og utfylling i sjø som generelt lite ønskelig som følge av direkte inngrep i areal med marin natur og potensialet for spredning av forurensning.

Høringsuttalelsen fra **Folkeaksjonen Redd Eidangerfjorden** omhandler selve bruken av kaiene. Dette er forhold som ligger utenfor regulering av det omsøkte tiltaket etter forurensningsloven. De viser videre til informasjon gitt av Norcem i et informasjonsmøte. Dette er av privatrettslig karakter.

Aasold Ekelund er bekymret for at det omsøkte tiltaket vil medføre støy og føre til tilsølt og/eller forurenset badevann som kan påvirke muligheten for sommerutleie av boligen litt lenger inn i Eidangerfjorden.

Tiltakshavers kommentarer

Norcem Brevik deler Fiskeridirektoratets syn på utfordringer forbundet med mudring, utfylling og peling og vurderer disse hensynene som ivaretatt gjennom hvordan omsøkt tiltak er planlagt gjennomført.

Norcem Brevik legger opp til å gjennomføre omsøkt mudring i god tid før sommersesongen og har planlagt avbøtende tiltak for å redusere negativ påvirkning mest mulig. På denne bakgrunn forventer de ikke å påvirke Ekelunds utleievirksomhet.

Norcem Brevik har ikke aktivitet ved Breviksterminalen og kan derfor ikke svare ut forhold knyttet til dagens drift. Terminalen ble valgt for utskipping av CO₂ fremfor Dalenbukta av hensyn til sikkerhet tilknyttet båttransport.

Lovgrunnlag

Mudring er forbudt etter forurensningsforskriften kapittel 22 *Mudring og dumping i sjø og vassdrag* § 22-3. Med hjemmel i § 22-6 har Statsforvalteren myndighet til å gi tillatelse til mudring fra skip hvis det søkes om det. Statsforvalteren er delegert myndighet for utfylling i sjø og vassdrag, når tiltaket skjer fra land og skip og for mudring i sjø og vassdrag, når tiltaket skjer fra land (Miljødirektoratet rundskriv T-3/12, 2012).

Med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16 kan forurensningsmyndigheten gi tillatelse med vilkår til virksomhet som kan medføre forurensning. Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkår, skal det legges vekt på forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Kravene i vannforskriften §§ 4 - 6 og naturmangfoldloven kapittel 2 legges til grunn som retningslinjer ved skjønnsutøvelse etter forurensningsloven.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Tillatelsen kan senere endres i medhold av forurensningsloven § 18. Endringer skal være basert på skriftlig saksbehandling og endringssøknad må foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade, ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Statsforvalterens vurdering

Mudring og utfylling medfører en forringelse av naturkvaliteten på stedet. Statsforvalteren legger vekt på at mudre- og utfyllingstiltak skal være forsvarlige med hensyn på forurensningssituasjonen, biologisk mangfold og miljøet ellers. Eventuelle negative konsekvenser for miljøet og naturverdier skal veies opp mot de fordeler tiltaket vil medføre.

Forurensning

Prøvetaking har vist at sedimentet i tiltaksområdet er forurenset med dioksiner. På denne bakgrunn stiller vi vilkår om at mudrede masser skal leveres til lovlig avfallsanlegg.

Mudring og utfylling som berører forurenset sediment gir fare for spredning av forurensete partikler. På bakgrunn av dette setter Statsforvalteren krav om bruk av velfungerende siltgardin, som omsøkt. For å kontrollere at siltgarden fungerer stiller vi krav om å overvåke turbiditet under mudringsarbeidet, som er den aktiviteten med størst potensiale for å spre forurenset sediment. Overvåkingen skal fortrinnsvis gjennomføres med automatiske loggere. Dersom det ikke er mulig på grunn av båttrafikk eller andre forhold, som beskrevet i søknaden, kan overvåkingen gjennomføres manuelt. Tiltakshaver er ansvarlig for at overvåkingen er tilstrekkelig omfattende til å kunne oppdage spredning fra tiltaket.

Utfylling skal foregå med grove masser for å hindre erosjon av sjøbunn. Dersom massene består av sprengstein kan disse inneholde sprengstoffrester, plast (sprengtråd, fyllingsrør) (jf. vedlagt Faktaark M-1085 | 2018) og annet avfall som kan frigis under utfylling.

Utfyllingen er av begrenset omfang og består av grove masser. Ettersom nitrogenforbindelser fra sprenging i stor grad binder seg til finstoff anser Statsforvalteren at spredning av nitrogenforbindelser vil være begrenset til en eventuell svært kortvarig og lokal effekt. Eventuelt finstoff som følger utfyllingsmassen, vil holdes innenfor tiltaksområdet av siltgarden.

Siltgarden vil også hindre plast fra utfyllingsmassen fra å forlate tiltaksområdet. For å begrense spredning av plast og annen forsøpling fra sprengingen stiller vi vilkår om valg av metode som begrenser mengden plast og om å etablere og følge opp rutiner for å hindre spredning av og sikre opprydding av forsøpling.

På bakgrunn av forurensningssituasjonen setter Statsforvalteren krav om at boremasse skal samles opp og leveres til godkjent avfallsanlegg, som omsøkt.

Det skal benyttes best mulig driftsmetode og teknologi for oppsamling av boremasser og for avanning av boremasse og muddermasse, jf. forurensningsloven § 2, nr. 3. Vann fra avanning kan slippes tilbake i sjø bak siltgardin.

Naturmangfoldloven

Det er ikke registrert naturtyper, verneområder, gyteområder eller friluftsområder innenfor tiltaksområdet (kart.naturbase.no og portal.fiskeridir.no). Tiltaksområdet ligger i Svennerbassenget som er nasjonal laksefjord.

Undersøkelser gjennomført av tiltakshaver viste OSPARs naturtype «sjøfjær og gravende megafauna» like utenfor tiltaksområdet fra ca. 20 m dyp og dypere ved Roro nord. Ca. 100 m nord for tiltaksområdet er det registrert et lokalt viktig bløtbunnsområde i strandsonen (verdicode C). Til andre registrerte naturtyper er avstanden over 1 km. Utenfor tiltaksområdet er det registrert fiskeplass for både aktiv og passiv redskap for lokal og regional bruk av yrkesfiskere og Heistadbekken, ca. 500 m nord for tiltaksområdet, er en sjørrretbekk med god tetthet av yngel og stedvis bra substrat. I tillegg er det flere andre sjørrretbekker som renner ut litt lenger inn i fjorden, og disse sammen med hele fjordsystemet er svært viktig som oppvekst- og leveområde for både sjørrret og andre arter. Det er registrert rødlistede fuglearter i nærheten av tiltaksområdet, bl.a. ærfugl, fiskemåke, gråmåke og hettemåke.

Mudring vil fjerne eksisterende sjøbunn og utfyllingen vil føre til direkte arealbeslag av sjøbunnen, men i et område som ikke innehar viktige naturtyper eller arter som trenger særskilt beskyttelse.

Mudring, utfylling og peling vil kunne føre til partikkelspredning og spredning av forurensning. Det kan gi nedslamming av bløtbunnsområdet nord for tiltaksområdet, samt sjøfjær og gravende megafauna utenfor Roro nord. Økt partikkelinnhold i vannmassen og spredning av forurensning kan også ha negativ påvirkning på fisk. Når det benyttes siltgardin forventes ikke tiltaket å påvirke nærliggende naturtyper, bruk av fjorden som fiskeplass, laks i Svennerbassenget eller sjøørret i tilknytning til Heistadbekken eller andre bekker lenger inn i fjorden.

Peling kan ha negative effekter på marine dyr, som fisk, på grunn av undervannstøy og rystelser. Det er ikke gjort konsekvensvurderinger av hvordan slik støy påvirker det marine miljøet på kysten av Norge, men undervannstøy kan påvirke viktige biologiske funksjoner hos marine dyr, som f.eks. gyting og forårsake stress. Det er betydelig aktivitetsnivå ved tiltaksområdet med skipstrafikk osv. Pelearbeidet har en forventet varighet på totalt 4-5 uker. Det er ikke registrert gyteområder i fjorden og avstanden til Heistadbekken er ca. 500 m. På denne bakgrunn vurderer vi det som lite sannsynlig at støy fra tiltaket vil ha en vesentlig negativ påvirkning på marint dyreliv.

Støy og forstyrrelser kan påvirke sjøfugl som benytter området, samtidig anses området til å være støybelastet gjennom industri og havneterminal og avstanden til observasjoner av hekkende fugl er over 500 m og delvis skjermet fra tiltaksområdet. På denne bakgrunn sammenholdt med at tiltaket er begrenset i tid forventes det ikke vesentlig negativ påvirkning på hekkelokalitetene så lenge det utvises aktsomhet.

Etter Statsforvalterens vurdering oppfylder kunnskapsgrunnlaget de krav som stilles i naturmangfoldloven § 8 for å kunne ta beslutning i saken.

Tiltaket anses til å utgjøre et lite naturinngrep med lite negativt påvirkningsbidrag. Når tiltaket gjennomføres etter vilkår i tillatelsen, forventes ikke økning i den totale belastningen på økosystemet, jf. naturmangfoldloven § 10.

Etter Statsforvalterens vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet og virkninger på naturmangfoldet. Førre- varprinsippet får dermed ikke anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltakene volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakenes og skadens karakter, jf. naturmangfoldloven § 11.

Tiltaket må utføres på mest mulig skånsom måte for å hindre spredning av forurenset sediment og nedslamming av nærliggende miljø. Statsforvalteren stiller krav om velfungerende siltgardin og overvåking av tiltaket med turbiditetsmålinger, jf. naturmangfoldloven § 12. Det skal også tas særlig hensyn til andre forhold som kan virke spredningsreducerende, herunder vurdering av strøm, værforhold og tidevann.

Vannforskriften

Tiltaksområdet ligger i vannforekomsten Eidangerfjorden (vannforekomstID 0110010600-C). Vannforekomsten er registrert med moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand og har risiko for å ikke nå miljømålet om minimum god økologisk og kjemisk tilstand innen 2033.

Fysisk endring grunnet havneanlegg er registrert å ha middels påvirkningsgrad på vannforekomsten.

Tiltaket utgjør et mellomstort naturinngrep i et område som allerede er forringet. Statsforvalteren ser det ikke som sannsynlig at tiltaket vil forringe vannforekomsten eller påvirke arbeidet for å nå områdets miljømål i vesentlig grad, jf. vannforskriften § 4 når det gjennomføres i henhold til vilkår i tillatelsen.

Andre forhold

Tiltaket legger til rette for å komme til med skip som er egnet for utskipping av CO₂ fra sementproduksjon som er fanget ved Brevik CCS. Reduksjon i utslipp av CO₂ fra sementproduksjon bidrar til å redusere klimagassutslippene og har stor samfunnsverdi.

Tiltak i sjø er som regel ikke tillatt i perioden 15. mai til 15. september av hensyn til friluftsliv og rekreasjon. Tiltakshaver har søkt om å gjennomføre arbeid i sjø også i perioden 15. mai til 15. september for å unngå forsinkelser i CO₂-fangstprosjektet. Arbeidene skal foregå ved en industrihavn der det ikke er mulighet for bading eller rekreasjon tett inntil. Nord for tiltaksområdet er det registrert et svært viktig friluftslivsområde (kart.naturbase.no). Området er beskrevet som et turområde av regional betydning med kyststi, badeplasser, stier, naturreservat (Hellås), HC fugletårn, gapahuk og WC. Omsøkt tiltak forventes ikke å påvirke dette området utover den normale påvirkningen fra industrihavna. På denne bakgrunn tillater vi arbeid i sjø også etter 15. mai.

Statsforvalteren forutsetter at tiltaket ved oppstart har de nødvendige tillatelser/vurderinger etter annet relevant lovverk, som bl.a. plan- og bygningsloven, havne- og farvannsloven og kulturminneloven. Det er tiltakshavers ansvar å sikre at det aktuelle området har tilfredsstillende stabilitet slik at tiltaket ikke medfører utgliding av grunn eller sjøbunn.

I reguleringsbestemmelsene for Dalen næringsområde med karbonfangstanlegg står det at støy fra virksomheten ikke skal overskride grensene i utslippstillatelsen. Støy fra bygge- og anleggsvirksomhet er ikke omfattet av støykravene i tillatelsen til Norcem AS Brevik fra Miljødirektoratet (tillatelsesnr.2004.0057.T). For omsøkt tiltak vurderer vi det som hensiktsmessig å regulere støy i henhold til støykrav gitt i Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2021) kapittel 6 (Bygge- og anleggsvirksomhet).

Fremmede arter

Den fremmede arten havnespy (*Didemnum vexillum*, japansk sjøpung) ble første gang observert i Norge i Stavanger i november 2020, og er siden funnet en rekke andre steder langs norskekysten. Høsten 2022 ble den registrert på Koster i Sverige, nær grensen til Norge. Så langt er ikke havnespy registrert i Vestfold og Telemark.

Arten formerer seg raskt, og spres over store områder via skips- og båttrafikk, teiner og annet fiskeutstyr. Den legger seg som store tepper på havbunnen, fortrenger alle andre arter, og kan få store konsekvenser for økologi og naturmangfold.

Vi gjør oppmerksom på aktsomhetsplikten i § 18 i forskrift om fremmede organismer: *den som iverksetter tiltak som kan medføre utilsiktet spredning av fremmede organismer i miljøet skal opptre aktsomt for å hindre at aktiviteten medfører uheldige følger for det biologiske mangfold.*

Dersom havnespy blir observert under utførelsen av arbeidet, skal arbeidet stanses og myndighetene varsles umiddelbart. Se vedlegg med lenke til Miljødirektoratet for tiltakshavers plikter og mer informasjon om havnespy.

Konklusjon

Statsforvalteren har vurdert de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11.

Tiltaket anses ikke å forringe vannforekomsten i vesentlig grad og sannsynligheten for negativ påvirkning på naturmangfoldet vurderes som liten. Arbeidene tilrettelegger for å komme til med skip som er egnet for utskiping av CO₂ og har stor samfunnsverdi. Statsforvalteren vurderer fordelene ved tiltaket til å være større enn ulempene tiltaket fører til for naturmiljøet, og gir tillatelse det omsøkte tiltaket.

Det er stilt vilkår om bruk av siltgardin, for maksimal støy fra arbeidene og om kontroll på plastforsøpling, jf. forurensningsloven § 16.

Gebyr

Som varslet per brev av 02.01.2023 medfører behandling av søknad om tillatelse et gebyr i henhold til forurensningsforskriften kapittel 39. Vi har ikke mottatt kommentarer til varselet.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats.

Faktura vil bli ettersendt fra Miljødirektoratet.

Klageadgang

Vedtak om tillatelse og gebyrsats kan påklages av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse **innen tre uker** fra underretningen om vedtaket er kommet frem. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes.

En eventuell klage skal sendes Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Klageinstansen er Miljødirektoratet.

Det gis ikke oppsettende virkning på en eventuell klage på gebyrsats. Gebyret må derfor betales, og dersom det gis medhold i klagen, vil restbeløpet tilbakebetales.

Med hilsen

Siv Hege Wang Grøvo (e.f.)
fagsjef

Pernille Bechmann
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vilkår - Tillatelse etter forurensningsloven til mudring, utfylling og peling ved Breviksterminalen for Norcem Brevik
- 2 Faktaark M-1085 2018 - Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø
- 3 Havnespy - Plakat Miljødirektoratet

Kopi til:

STATENS VEGVESEN

Postboks 1010 Nordre Ål

2605 LILLEHAMMER

TANGEN EIENDOM AS	c/o Grenland Havn IKS Strømtangvegen 39	3950	BREVIK
Christianne Giæver Ekelund Nordbøe	Breviksvegen 368	3950	BREVIK
Edel Marian Jensen	Helleåsvegen 11	3950	BREVIK
GRENLAND HAVN IKS	Strømtangvegen 39	3950	BREVIK
Aasold Ekelund	Hildertunet 5	1341	SLEPENDEN
Porsgrunn kommune	Postboks 128	3901	PORSGRUNN
BIRDLIFE NORGE AVDELING TELEMAR	Gamle Siljanveg 28	3719	SKIEN
Marit Kleppe Arvesen	C/O Per Ove Arvesen, Trosvikvegen 34	3950	Brevik
Norsk Maritimt Museum	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
Norsk Maritimt Museum /v Nymo	e-post		
Thomas Johnsen	Helleåsvegen 7	3950	Brevik
Thomas Lekman	Helleåsvegen 5	3950	BREVIK
Naturvernforbundet i Telemark	e-post		
Folkeaksjonen Redd Eidangerfjorden			
Vestfold og Telemark fylkeskommune	Postboks 2844	3702	SKIEN
Norges Jeger- og Fiskerforbund	Bøgata 8	3800	BØ I
avdeling Telemark			TELEMAR
Statens naturoppsyn	e-post		
Björg Sonesen	Helleåsvegen 9	3950	BREVIK
BANE NOR SF	Postboks 4350	2308	HAMAR
RENOR AS	Kompveien 1353	1930	AURSKOG
Kristine Ekelund	Almedalsveien 13	1391	VOLLEN
Jan Kleppe	Helleåsvegen 15	3950	BREVIK
Johnny Robert Kårli	Helleåsvegen 1	3950	BREVIK
Naturvernforbundet i Telemark			
Lise Håland Kårli	Helleåsvegen 1	3950	BREVIK
Rigmor Synnøve Møller	Helleåsvegen 3	3950	Brevik
FISKERIDIREKTORATET REGION SØR	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Forum for Natur og Friluftsliv i	Postboks 3089	3707	SKIEN
Telemark			